

Les falsedats a la història: “És que amb Franco es vivia millor...”

Lucía Aliagas Picazo

Malgrat el discurs oficial del règim sobre l'exaltació de la feminitat tradicional, la realitat va ser que el franquisme va imposar un sistema profundament patriarcal i classista que condemnava les dones a la submissió i a la dependència econòmica, i que es trobava fonamentat en la violència. Aquest contrast es fa encara més evident si es compara amb els avenços assolits durant el període republicà.

Durant el període anterior, s'havien impulsat reformes progressistes que havien transformat la vida de les dones treballadores gràcies a la força del moviment feminista i obrer. L'aprovació del sufragi femení, el dret al divorci i una legislació que garantia una millor protecció laboral van ser avenços fonamentals. Alhora, va estar marcat per l'expansió de l'educació femenina i una certa democratització de la vida social i política.

Amb la victòria revoltada, totes aquestes conquestes van ser anul·lades. Es va imposar un model de dona basat en la Sección Femenina de la Falange, que enaltia la maternitat i l'abnegació al marit. La legislació franquista va prohibir el divorci i va restablir la pèrdua de la capacitat legal de les dones casades, fent que necessitessin un permís per obrir un compte bancari, treballar o sortir del país.

Per a les dones de classe treballadora, la repressió va ser doble: no només estaven sotmeses a unes condicions laborals extremes, sense drets sindicals ni protecció social, sinó que també havien d'assumir tota la càrrega del treball domèstic i de cures. Les dones que treballaven ho feien en sectors mal pagats i precaris, com el servei domèstic, les fàbriques tèxtils i el treball agrícola, mentre que l'Estat les condemnava a la invisibilitat i a la submissió.

Només amb la fi del franquisme i les lluites feministes i obreres de les dècades posteriors es van poder recuperar i ampliar els drets que la II República havia iniciat, demostrant que l'alliberament de les dones requereix, necessàriament, la superació de les estructures de dominació capitalista i patriarcal. Aquests arguments nostàlgics que enalteixen la dictadura franquista amaguen tota una realitat de violència i opressió que van patir totes aquelles que van subvertir l'ordre classista i patriarcal del feixisme. ●

NÚRIA POMPEIA, pionera del còmic feminista

Dolors Llobet Maria

Núria Pompeia Vilaplana i Boixons (Barcelona, 1931-2016) va ser una humorista gràfica, dibuixant, periodista i escriptora pionera en el camp de l'humor gràfic feminista.

Va col·laborar, amb les seves vinyetes, a premsa i revistes (*Triunfo*, *Por Favor*, *Vindicación*...). Va escriure llibres crítics i reivindicatius, com *La educación de Palmira*, amb guió de Manolo Vázquez Montalbán, o *Mujercitas*, amb motiu de la declaració de l'Any Internacional dels Drets de les Dones, l'any 1975. Els seus dibuixos van il·lustrar un munt de cartells, fullets i fulls volants, com el cartell de les primeres Jornades Catalanes de la Dona (maig del 1976), a les quals va participar activament.

Per això, la Fundació Cipriano García, en col·laboració amb l'Instituto Quevedo de las Artes y del Humor, hem organitzat la primera exposició antològica que es farà a Barcelona sobre la seva obra. Continuarà reproduccions dels cartells originals, il·lustracions de llibres i novel·les gràfiques.

L'exposició anirà acompanyada de la primera jornada sobre còmic social que dedicarem al feminisme.

Les vinyetes de Núria Pompeia, amb una visió d'esquerres, feminista, crítica i innovadora, mereixen que la reivindicuem com a referent per al món del còmic, però, també, per al moviment feminista i per a la societat. ●

